

**Zašto
kasnimo?**

Kako dalje?

Ekonomsko usporavanje – Šta to znači za građane?

- ✓ Stopa rasta je 2024. iznosila 3% i bila najniža u prethodnih više godina (6.4% u prosjeku 2022-23, i 13% 2021)
- ✓ Usporavanje ekonomije nastavljeno u Q1 2025 (2.5%)
- ✓ Turizam, najvažnija privredna grana se suočava sa brojnim problemima i padom prihoda.
- ✓ Neophodno je da stopa rasta bude najmanje 5%, kako bi mogli sustići zemlje Evropske unije.

Privredni rast

Međunarodne institucije su smanjile prognoze privrednog rasta za 2025. u odnosu na prognoze od par mjeseci ranije

+4,2%

+3,0%

+3,7%

+3,2%

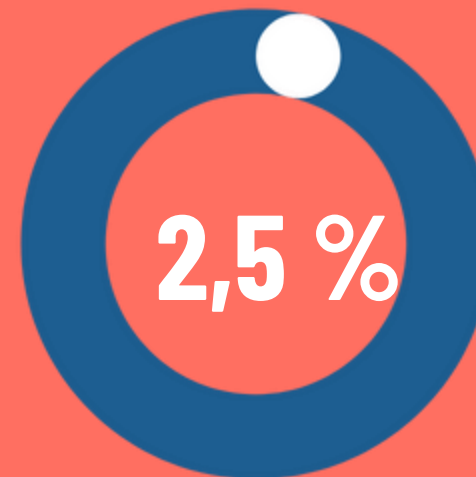

European Bank
for Reconstruction and Development

+2,9%

+2,6%

Ostvarena stopa privrednog rasta u Q1 2025. godine iznosila 2.5% što je najniža vrijednost u posljednjih 10 godina (izuzevši pandemijsku 2020. godinu)

Vlada planira rast od 4.8% u 2025, što je za sada teško ostvarivo.

Inflacija

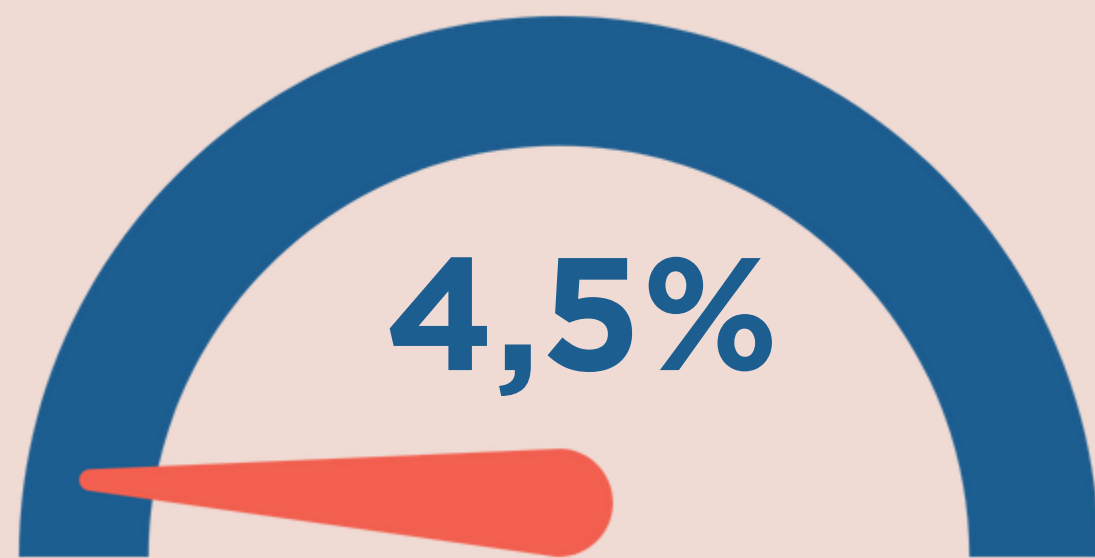
Inflacija ubrzava iz mjeseca u mjesec i u kontinuitetu raste od septembra 2024. godine.

Grafik 1. Godišnje i mjesečne stope inflacije (CPI), u %

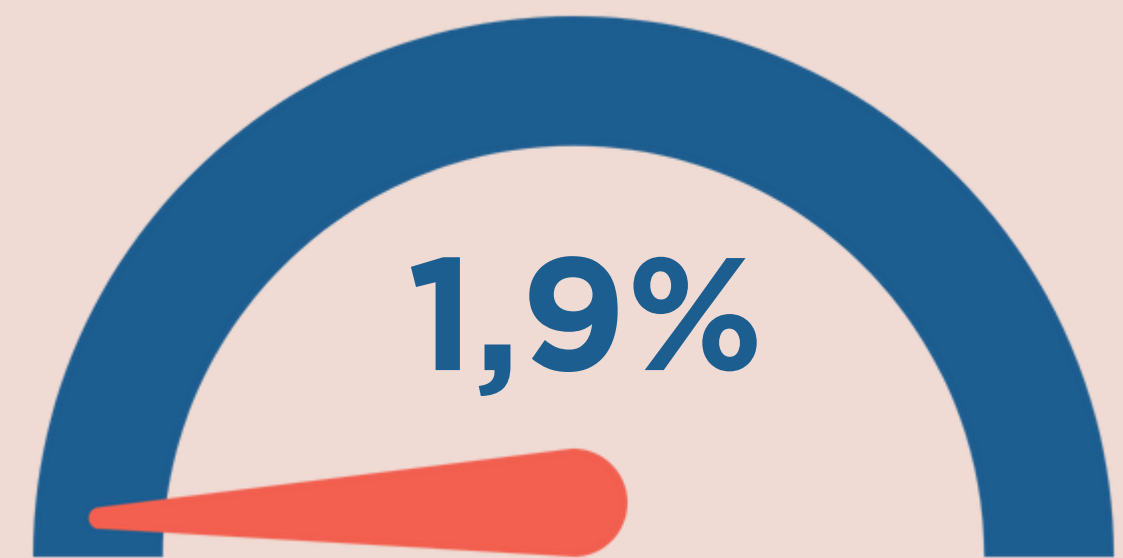

Inflacija

Inflacija je u maju bila više nego duplo
veća nego u Eurozoni (4,5% / 1,9%)

Crna Gora

Eurozona

Inflacija

Ključni generatori inflacije su cijene: Hrane, stanovanja i rente, snabdijevanja vodom, restorani i ostali ugostiteljski objekti.

Odnos cijene kvadrata stana i prosječne zarade je danas lošiji nego godinu dana ranije i to su realni problemi sa kojima se suočavaju naši građani.

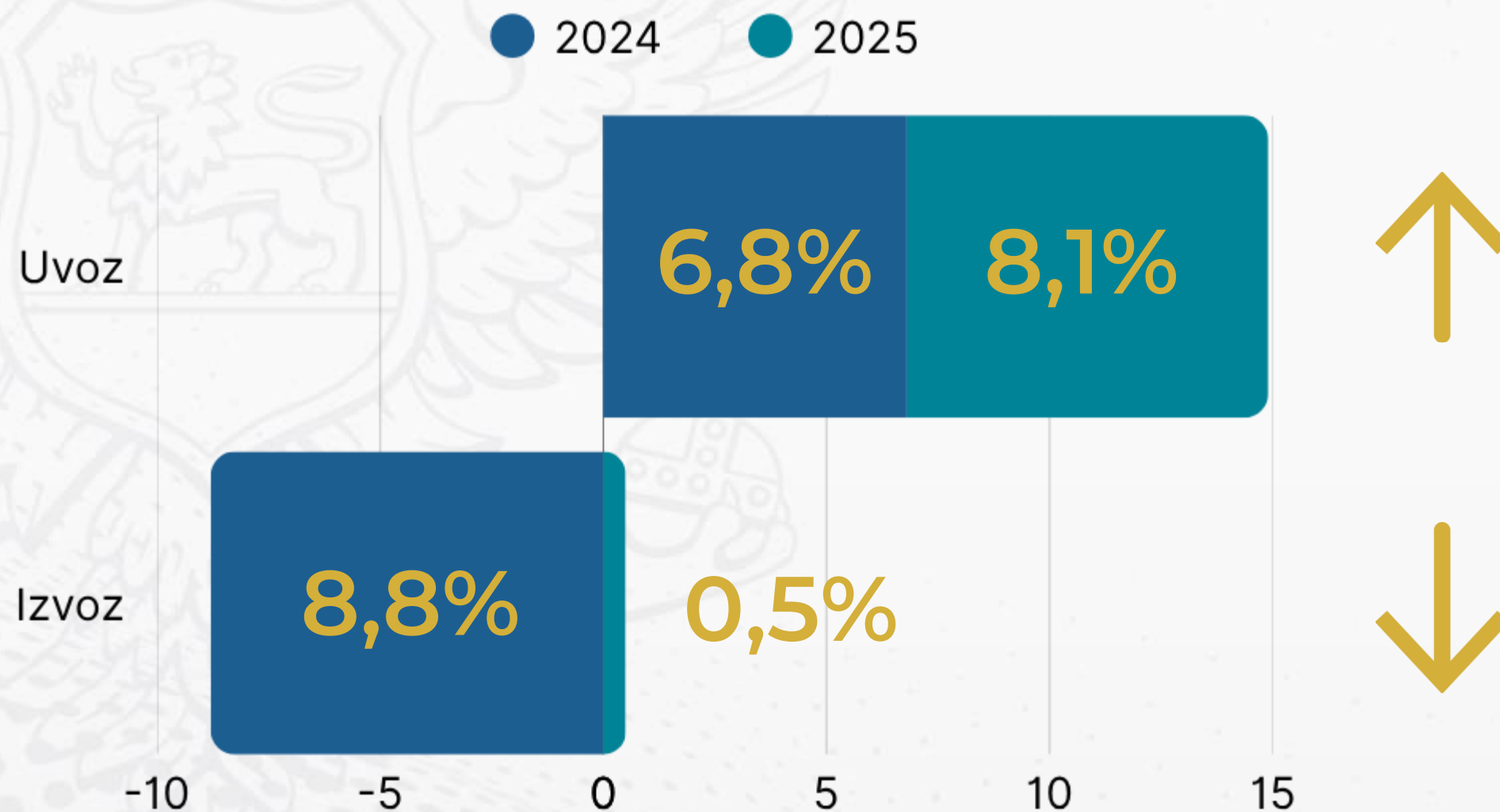

Uvozimo sve više, izvozimo sve manje – Kako preokrenuti ovaj trend?

- ✓ Naša privreda proizvodi premalo i zavisi previše od drugih.
- ✓ Postoji dugogodišnji trend smanjenja stranih ulaganja.
- ✓ Sve manje stranih ulaganja dolazi u proizvodnju, a sve više ide u nekretnine, što je podiglo cijene stanova i otežalo život građanima.

Uvoz i izvoz

Pokrivenost uvoza izvozom je u 2024. godini iznosila 15.1%, što je višedecenijski minimum, dok je u 2023. godini iznosila 17.7%

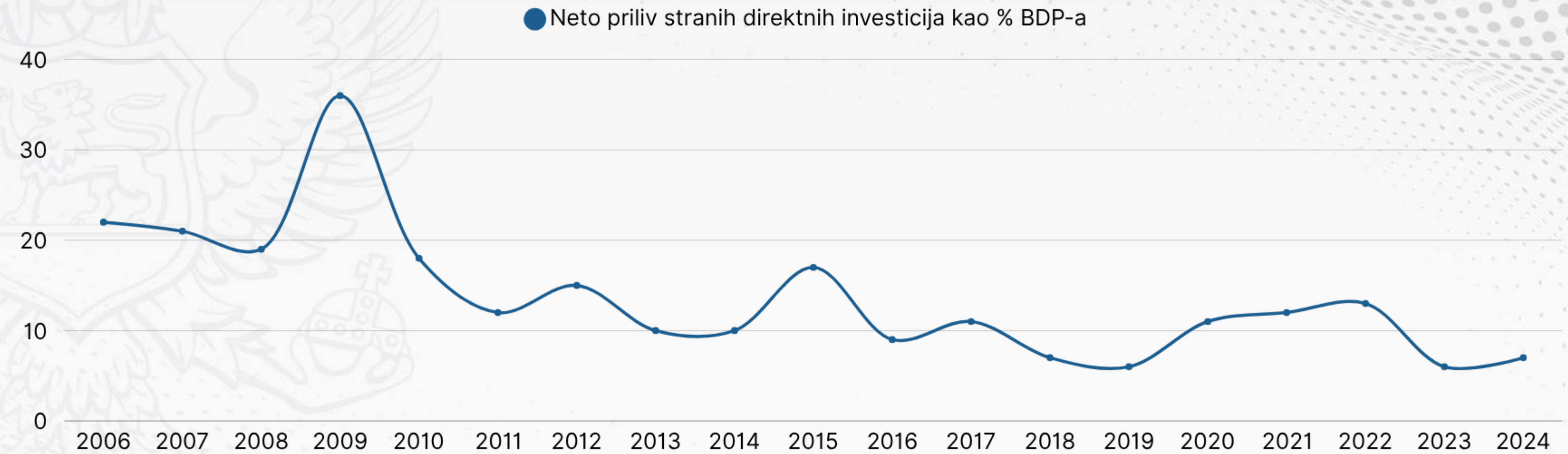
2024

- Rast uvoza za 6.8%
- Pad izvoza za 8,8%
- Smanjena pokrivenost uvoza izvozom za 2,6 p.p.

Q1 2025

- Rast uvoza za 8,1%
- Pad izvoza za 0,5%
- Smanjena pokrivenost uvoza izvozom za 1,4 p.p.

Strane direktne investicije

Prisutno je kontinuirano smanjenje SDI u odnosu na veličinu ekonomije.

Izraženo pogoršanje strukture investicija u poslednjih par godina.

Investicije u nekretnine imaju učešće veće od 50% što je dovelo do eksplozivnog rasta cijena nekretnina.

Kojim putem dalje?

1. Crna Gora mora da zaštiti životni standard građana.

Vladi je upućen set od 10 konkretnih mjera za obuzdavanje inflacije koje će sniziti cijene osnovnih proizvoda i olakšati svakodnevni život svih porodica.

2. Crna Gora više nema luksuz da improvizuje u najvažnijoj grani svoje ekonomije.

Zato država mora raditi na pravovremenoj pripremi sezone, izgradnji moderne infrastrukture i snažnoj međunarodnoj promociji.

3. Crna Gora mora postati zemlja u kojoj se isplati raditi i proizvoditi. Moramo odmah da pokrenemo promjene, da država konačno preuzme ulogu kroz:

- Značajnije subvencije za malu privredu;
- Formiranje Kreditno-garantnog fonda;
- Veći Agrobudžet;
- Sistemsku podršku svakom ko stvara novu vrijednost.

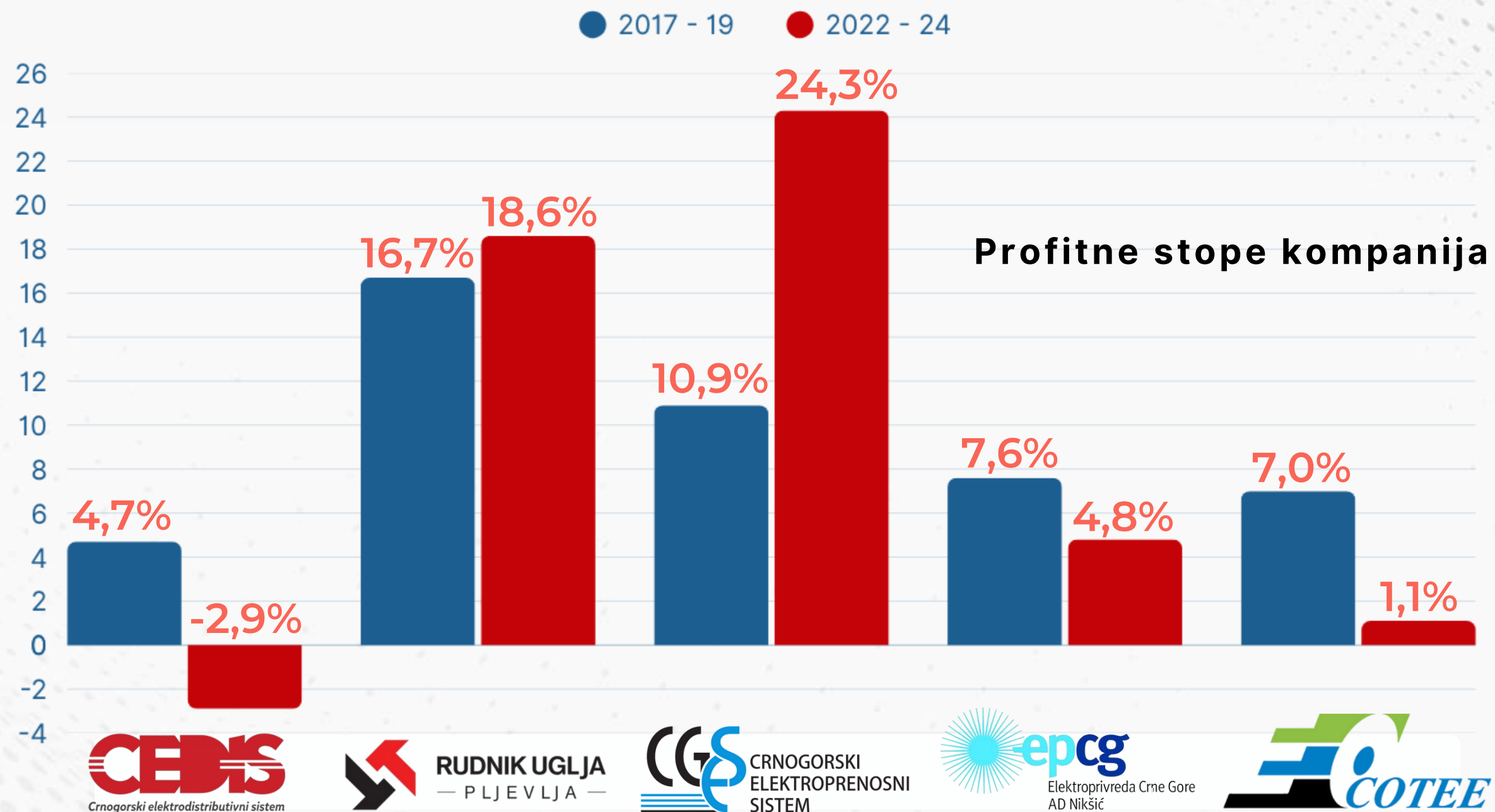
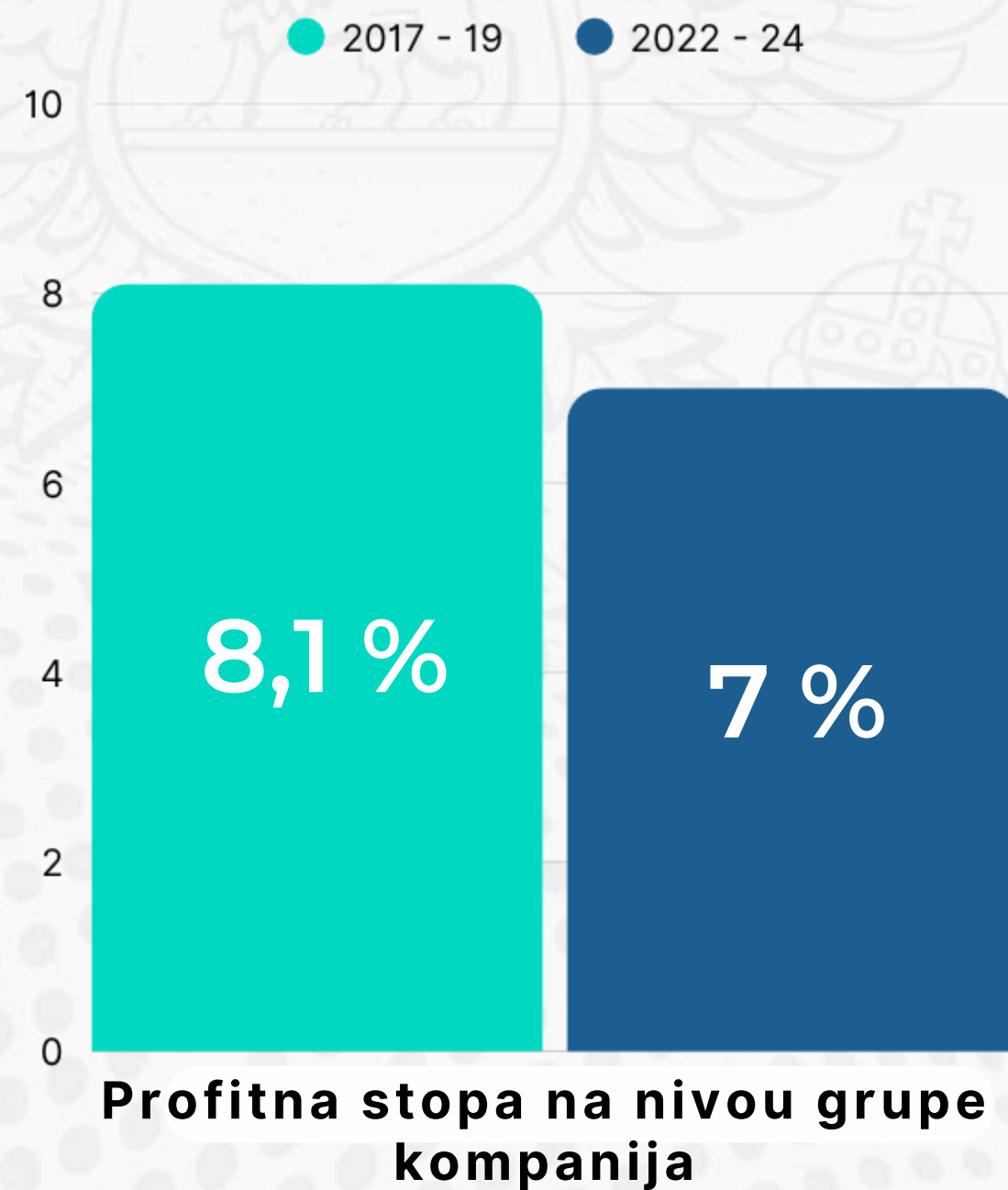
4. Dugoročno održiva strategija za privlačenje investicija se mora bazirati na kreiranju stabilnog i predvidivog poslovnog okruženja. Ono podrazumijeva nultu toleranciju na korupciju, efikasno pravosuđe, transparentne javne tendere i jasne procedure.

Državne kompanije – Kako do upravljanja od koga svi imamo korist?

- ✓ Učešće državnih preduzeća u ekonomiji među najvećima u Evropi. Analiza obuhvata 2 perioda: 2017-19 i 2022-24.
- ✓ Zadržan sličan obrazac upravljanja državnim preduzećima kako je to bio slučaj i ranije: neprofesionalno i netransparentno upravljanje uz neracionalno zapošljavanje.
- ✓ Postoje brojni primjeri lošeg korporativnog upravljanja čije negativne posljedice osjećaju svi građani Crne Gore.

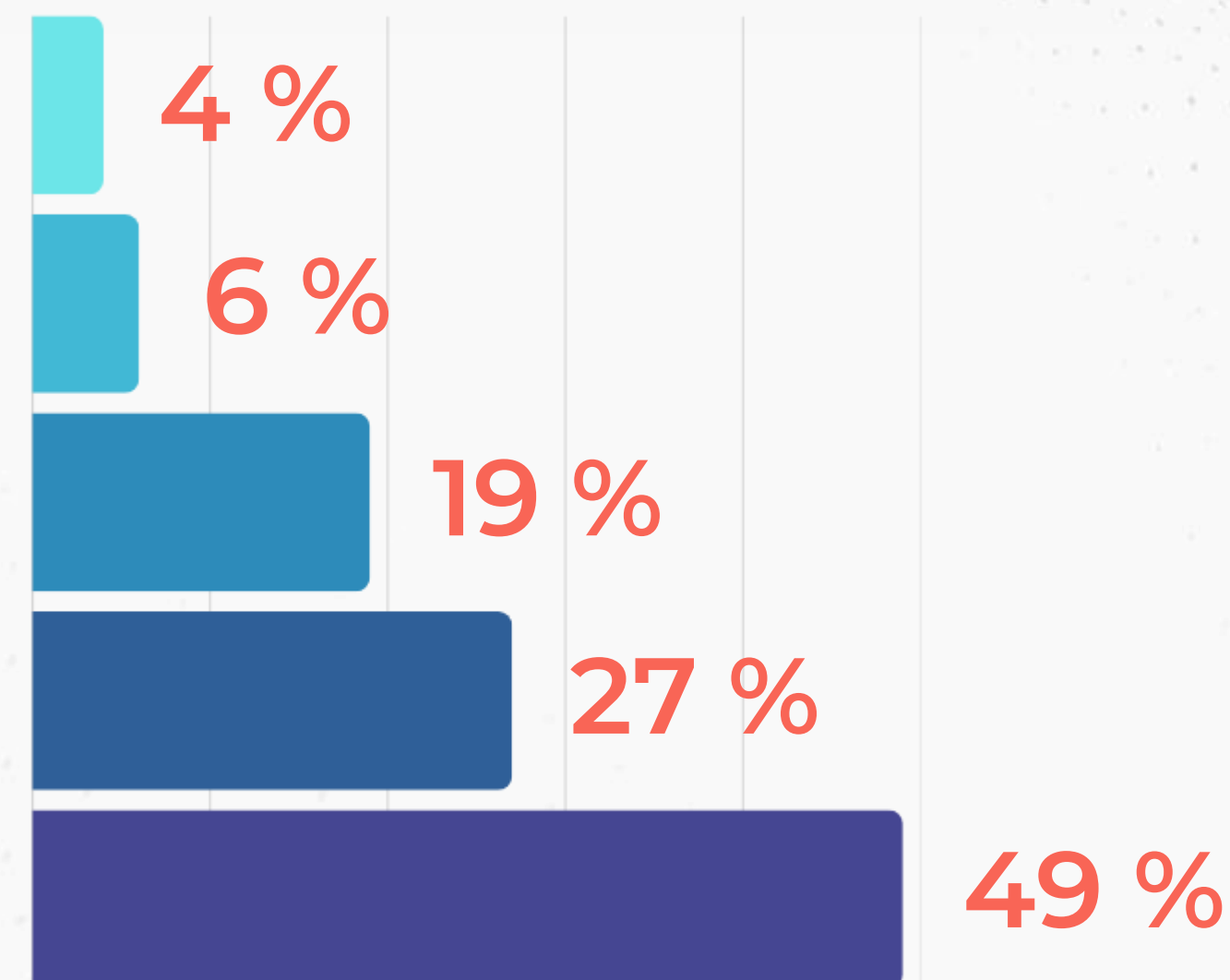
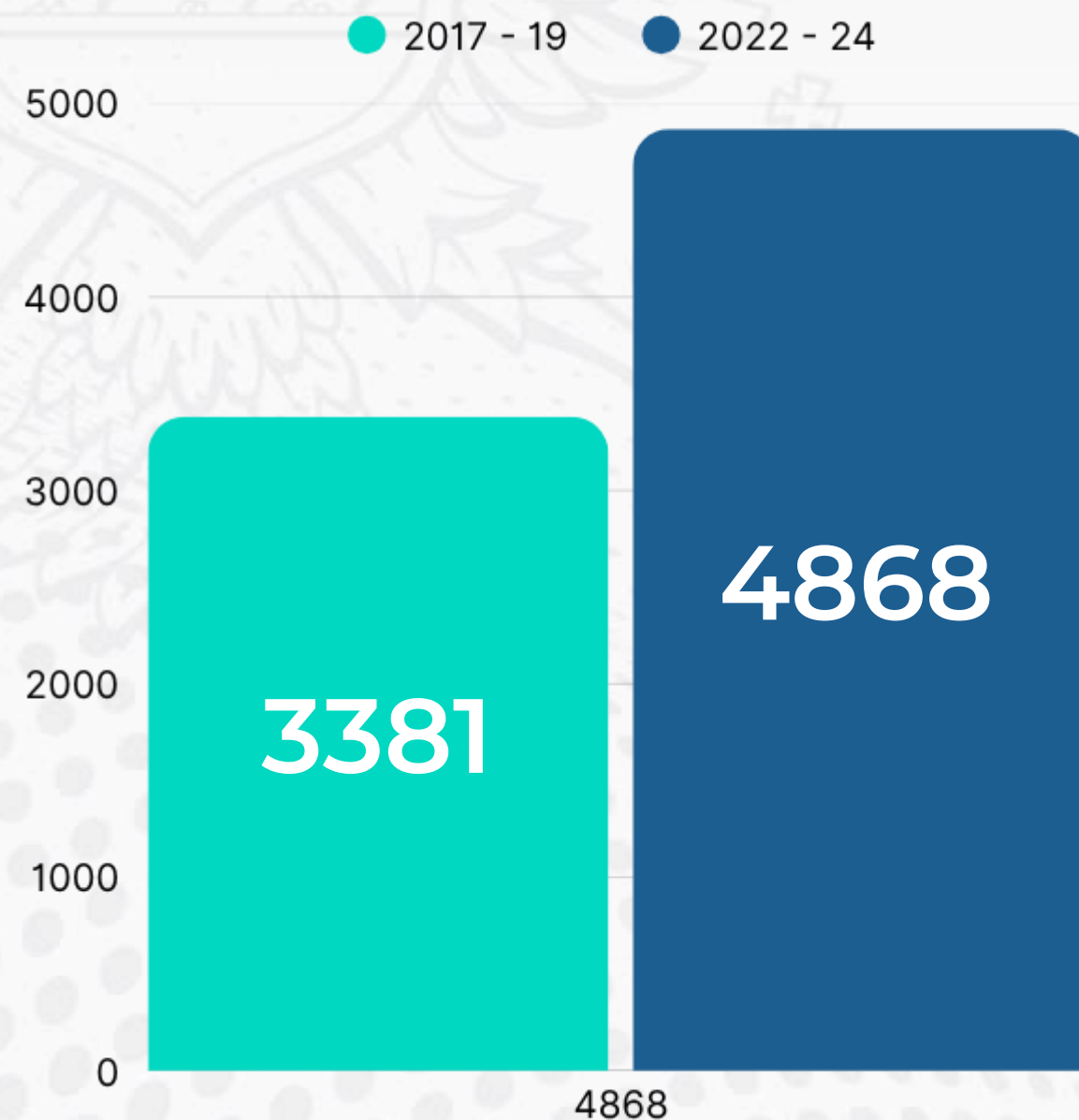
Sektor ENERGETIKE

Sektor ENERGETIKE

Prosječan broj zaposlenih u
energetskim kompanijama je
povećan za 44%

Prosječan rast broja
zaposlenih po kompanijama
u uporednim periodima:

Sektor TURIZMA

Najvažnija privredna grana

Prvi kvartal 2025. godine:

- **Pad** prihoda od turizma: **6.4%**
- **Pad** broja noćenja: **10%**

U 2024. godini:

- **Pad** prihoda od turizma: **3.1%**
- **Pad** broja noćenja: **5%**

- Analizirane 3 kompanije: BR, UR i II
- Povećana je profitna stopa sa -2.2% na samo 0.4% (zbog boljeg poslovanja UR)

- Povećani su ukupni prihodi sa 108 na 110 miliona € (za 2%).
- Smanjen prosječan broj zaposlenih za 5.4%

Brojni problemi u turizmu:

- **Smanjena konkurentnost**
- **Nepripremljena sezona**
- **Slaba promocija**
- **Loša usklađenost sa infrastrukturnim radovima**

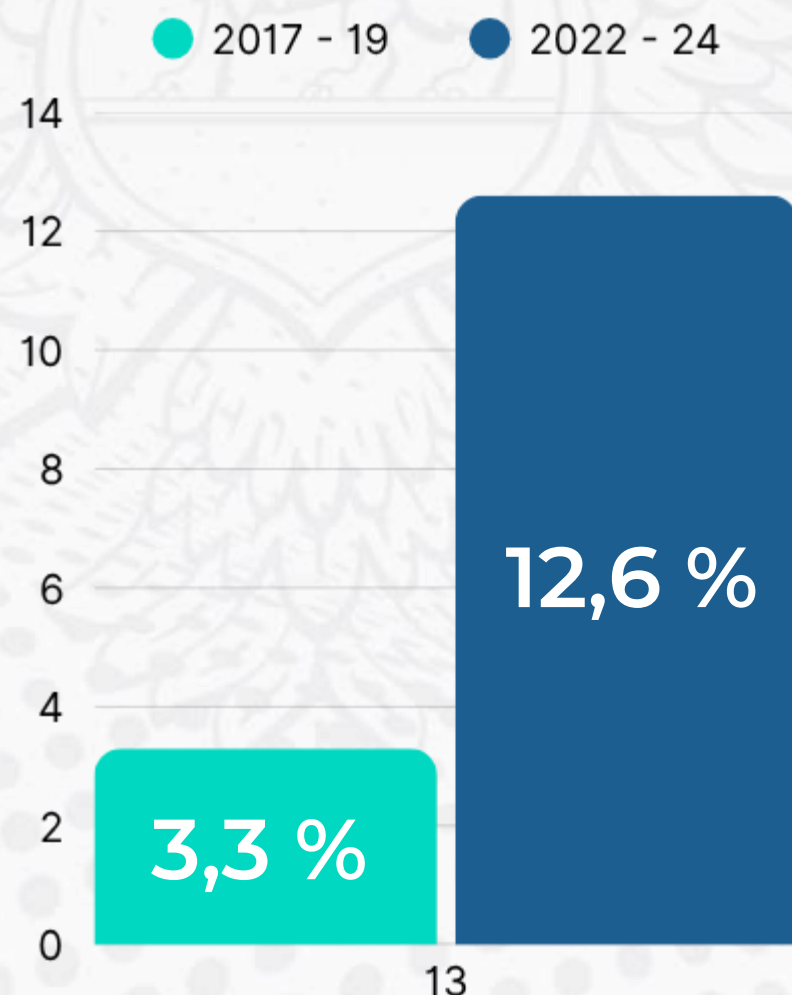
Sektor SAOBRAĆAJA

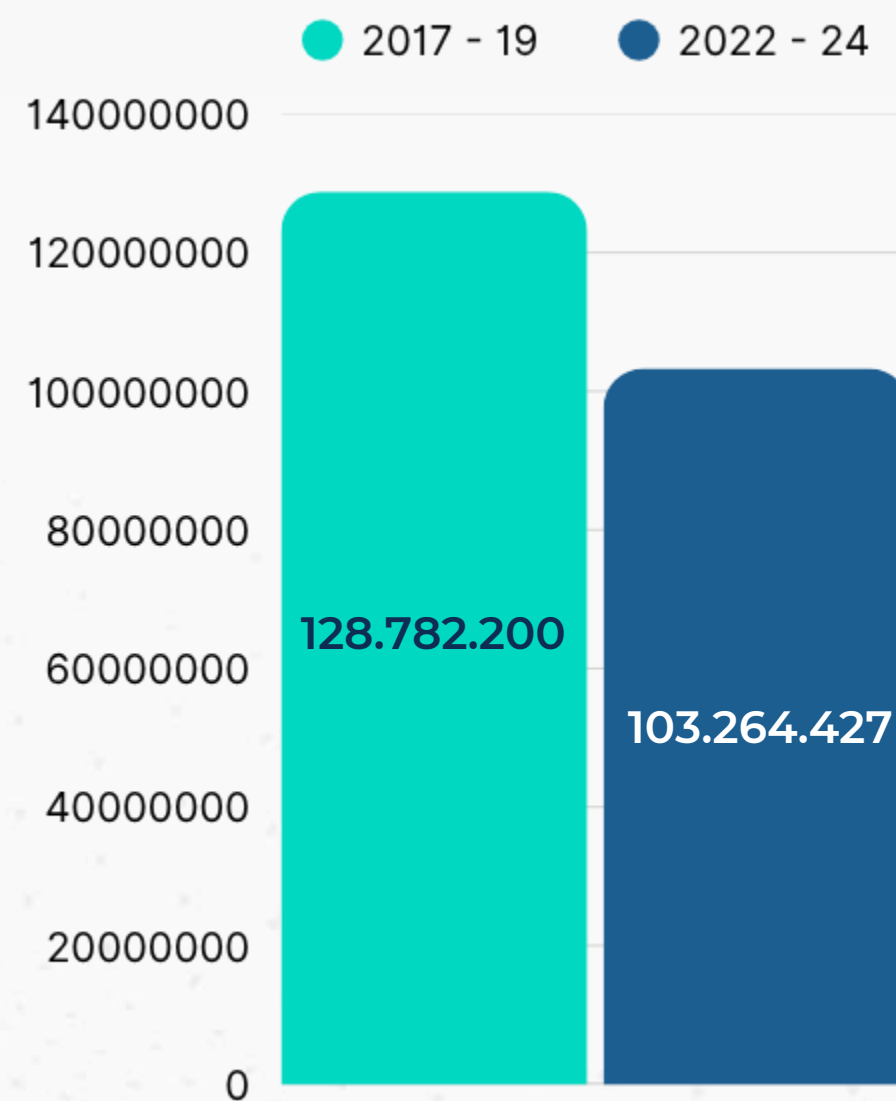
Strateška kompanija:

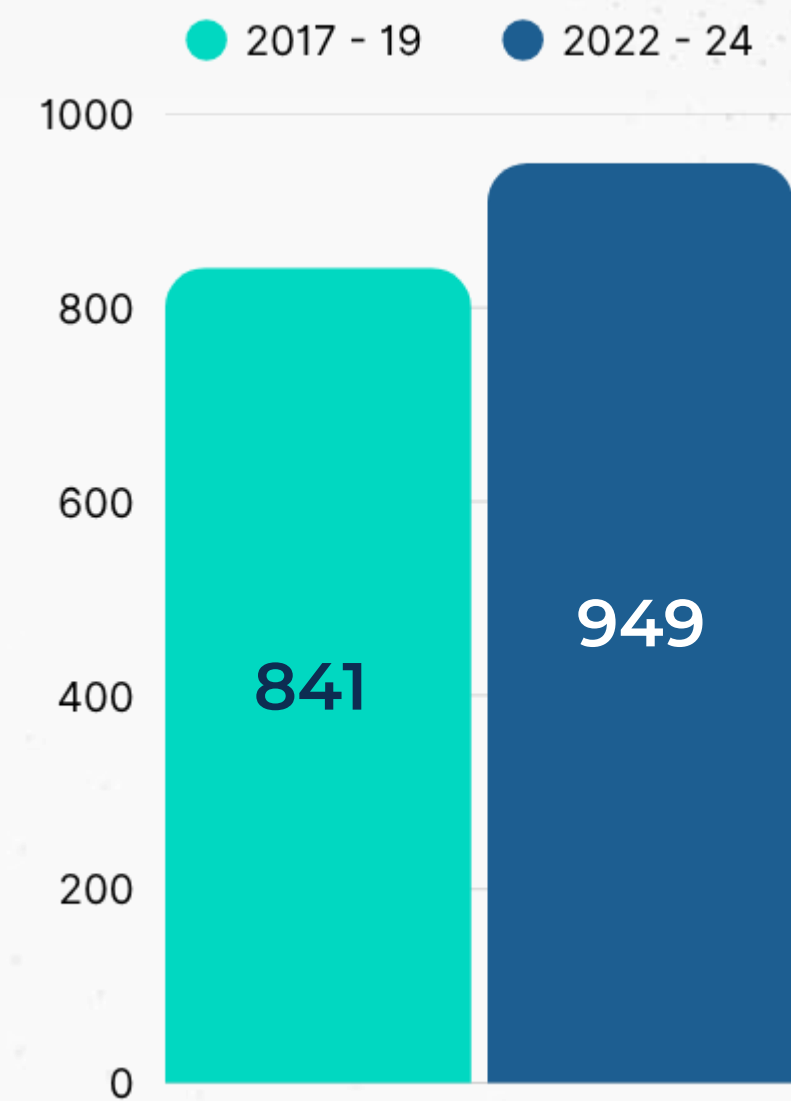
Aerodromi Crne Gore
Airports of Montenegro

**Povećana profitna stopa
na nivou grupe sa 3.3%
na 12.6%.**

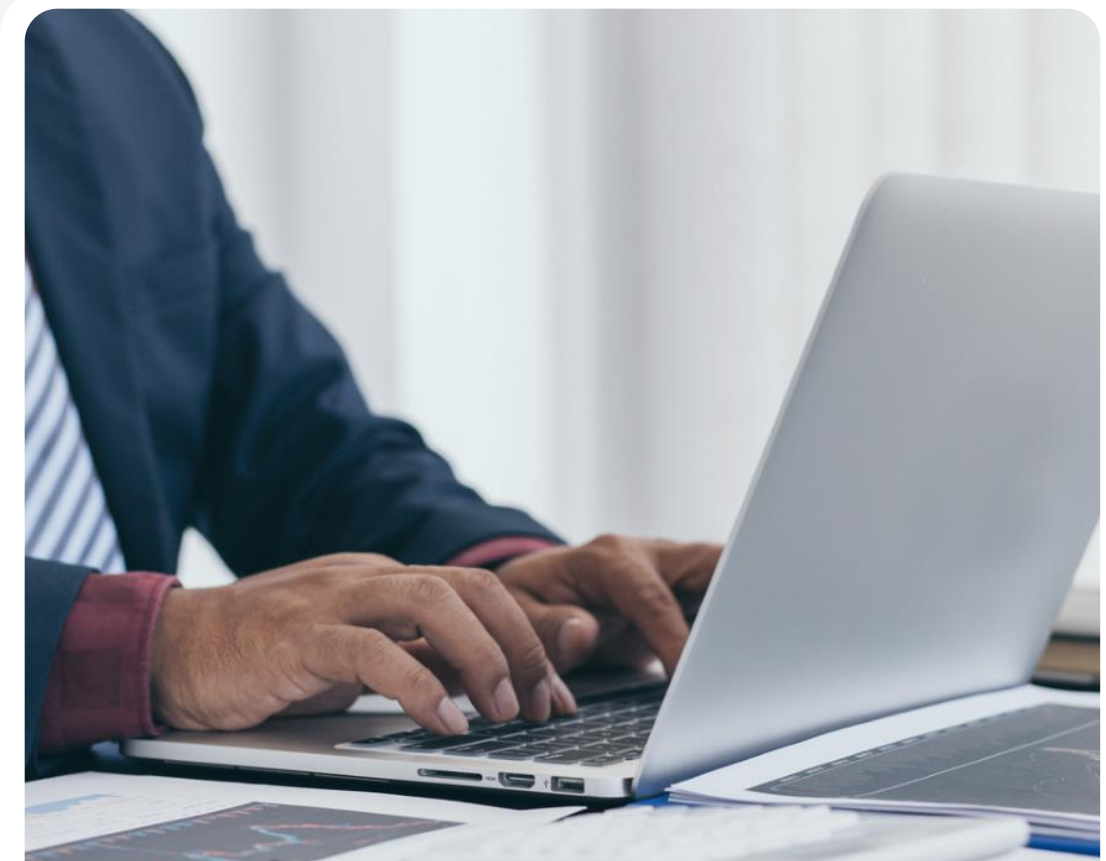
Ukupni prihodi kompanije Aerodromi CG

**Prosječan broj zaposlenih u kompaniji
Aerodromi CG**

Kako treba da se upravlja državnim kompanijama?

- ▶ **Stručno** - obrazovani, a ne partijski kadar
- ▶ **Odgovorno** - namjensko trošenje državnog novca
- ▶ **Transparentno** - otvoreno i na uvid javnosti
- ▶ **Domaćinski** - savjesno upravljanje imovinom
- ▶ **Održivo** – dugoročna dobrobit za društvo

Nejednakost i društvene razlike – Kako da svi budu dio uspješnog društva?

Bilježi se veći rast nejednakosti u odnosu na zemlje regiona i EU i druga najveća nejednakost u grupi analiziranih zemalja.

1% najbogatijih je najbrže sticao bogatstvo u periodima 1990-95. i 2006-2012. godine.

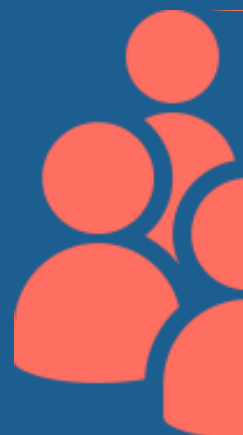
Ekonomске krize su najviše pogodile siromašnije građane i uzrokovale rast nejednakosti prihoda građana.

Indikatori nejednakosti

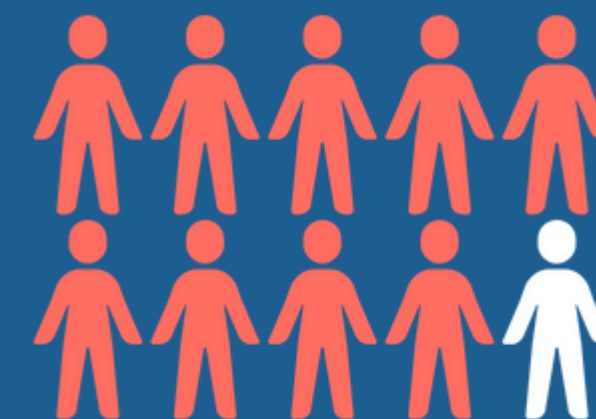
Najsiromašniji imaju relativno manje

Evidentno je povećanje udjela u ukupnim prihodima kojim raspolaže 1% i 10% najbogatijih građana, kao i smanjenje kod **50%** najsiromašnijih građana.

Nejednakost bogatstva se povećava

Bogatstvo **10%** najbogatijih građana je čak 11 puta veće u odnosu na ukupno bogatstvo 50% najsiromašnijih građana.

Pozitivni pomaci, ali...

Uprkos pozitivnim pomacima poput povećanja minimalne i prosječne zarade i minimalne i prosječne penzije, najveći broj zaposlenih ima zaradu koja je niža od gornje granice minimalne zarade od 800 €, a najveći broj penzionera prima minimalnu penziju.

Uspostaviti efikasan
poreski nadzor koji bi
registrovao sve prihode i
imovinu

1

2

Usklađivanje minimalne
zarade sa rastom troškova
života

Novčane naknade za sve
starije osobe koje ne
ostvaruju prava iz PIO
fonda

3

4

Novi progresivni porez
na luksuznu i
neproduktivnu imovinu

Uvesti socijalne kartone, i
kreirati bolju zaštitu od
nezaposlenosti i druge
programe podrške

5

USING
Lorem ipsum dolor sit amet
consectetur adipiscing elit. Proin

